

Jana Dobešová, *Voltaire a Ludvík XIV.: panovník, moc a stát z pohledu osvícence*, Praha 2010, 49 stran

Vedoucí práce: PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

Posudek:

Paní Dobešová si zvolila za téma své bakalářské práce rozbor Voltairova dějepisného díla *Století Ludvíka XIV.*, přičemž hlavním problémem, jemuž se věnovala, byl osvícenský portrét či reprezentace tohoto panovníka a jeho vlády. Šlo především o podchycení způsobu, jakým bylo zmíněné dílo psáno, o otázku, zda a jak se do postavy Ludvíka XIV. promítly osvícenské představy o vlastnostech a schopnostech ideálního panovníka, o sledování eventuálních strategií, které Voltaire mohl použít ve svém osvícenském diskursu aplikovaném na dobu vlády Ludvíka XIV. Doplnující problematiku představovalo srovnání pohledu osvícence s vizí Ludvíkova současníka vévody de Saint-Simona, jehož *Paměti* se vyznačují zajímavými psychologickými postřehy a obrazy nejen krále a osob, které se pohybovaly v jeho blízkosti, ale také rozborem autorových osobních prožitků a pocitů z versailleského dvora.

V úvodu autorka podrobně osvětlila cíle své práce a nastínila velký počet otázek, které pramenům a literatuře chtěla položit, dále rozvedla metody výzkumu i některé zásady kritiky pramenů. Vlastní problematiku rozdělila do pěti kapitol, v nichž se postupně věnovala představení vlády Ludvíka XIV., osvětlení východisek a myšlení osvícenství, osobnosti „svého“ hlavního autora Voltaira, dále pak centrálnímu tématu práce, rozboru *Století Ludvíka XIV.* a *Pamětím* Saint-Simona. V závěru „bakalářky“ shrnula nejen své badatelské výsledky, ale načrtla také další možné pokračování výzkumu a zhodnotila přínos zkušeností získaných při této práci pro své budoucí studium.

Paní Jana Dobešová se k práci stavěla velice zodpovědně, snažila se prostudovat množství literatury, z níž mnohé tituly v závěrečném seznamu používaných prací ani neuvedla, jelikož zde poznamenala pouze díla citovaná v textu. K tématu přistupovala se zaujetím a nadšením, které se do jejího díla promítlo, dovolím si říci s láskou k postavám, o nichž psala, a úctou k době, již studovala. Toto pojetí práce provází rovněž upřímnost a určité emocionální zabarvení, s nimiž popsala své výchozí pocity, svá očekávání a konečné výsledky. Pokusila se o objasnění a vlastní pohled i na často diskutovaná a ne vždy jednoduchá témata, jakými jsou například koncept absolutismu, či otázky osvícenského přístupu k dějepisectví a

k problematice, kterou naše historiografie později označila pojmem osvícenský absolutismus. K vlastnímu rozboru pramenů přistupovala autorka s vědomím a znalostí historické kritiky, správně je zařadila, zdůraznila jejich charakteristiky a rozdílů a, až na určitá parafrázování, dospěla k zajímavým výsledkům. Zachytila určitou „hru“ autorů s různými stylistickými obraty a literárními útvary, například dobovými anekdotami, která sloužila k působení na čtenáře a k jeho nenásilnému přesvědčení o osvícenském (u Voltaira) poselství díla a potažmo k určitému ovlivnění veřejného mínění.

Autorka však nemohla prostudovat prameny v originále ani se obeznámit s širší francouzskou literaturou k příslušnému tématu, jelikož jí to nedovolila její prozatím slabší znalost francouzštiny. Čtivost textu a zamýšlené další rozvedení látky poznamenal v některých úsecích časový skluz, v němž paní Dobešová práci dokončovala. Jednotlivé části textu jsou poněkud nerovnoměrné v porovnání s jejich obsahem a významem. Popisu vlády Ludvíka XIV. je věnována poměrně rozsáhlá část práce, zatímco stěžejní problematice, tedy rozboru pramenů a z nich vyvozeným závěrům, se dostalo pozornosti jen na třinácti stránkách. Text je rovněž poznamenán občasnými přehnaně osobními, někdy až příliš citově zabarvenými a naivními soudy ve věcech, v nichž tento přístup není zcela vhodný, stejně jako z literatury převzatými a často omílanými frázemi (vládnoucí elita potlačující svobody, panovník hýřící penězi atd.). Počet otázek, které si autorka v úvodu vytkla, byl příliš vysoký (a jejich problematika složitá) na to, aby mohly být úspěšně zodpovězeny. Rovněž občasně srovnávání výsledků sekundární literatury a názorů novodobých dějepisců (měli pravdu, či ne?) s postřehy dobových autorů a pramenů není příliš vhodné, ani plně odpovídající práci historika.

Studii paní Jany Dobešové považuji, i přes určité nedostatky, za podnětnou a domnívám se, že může být prvním krokem k dalšímu bádání směřujícímu k propracovanější magisterské diplomové práci. Proto ji k obhajobě doporučuji a hodnotím ji známkou „chvalitebně“.

PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

Historický modul FHS UK

Historický ústav AVČR